

B I L T E N

NATO/PfP Trust Fund program

Za pomoć prekobrojnom osoblju u Bosni i Hercegovini

Bilten broj 17 - juni 2009.

NATO/PfP Trust Fund osnovele su države članice NATO saveza i drugi donatori kako bi se pomoglo Bosni i Hercegovini u procesu reintegracije prekobrojnog vojnog osoblja i službenika Ministarstva odbrane BiH, nastalog u procesu reforme odbrane.

Cilj projekta NATO/PfP Trust Fund je dati doprinos ukupnim nastojanjima Bosne i Hercegovine da održi mir i stabilnost, da njeguje ekonomski oporavak, da smanji nezaposlenost i generiše prihode, na taj način što će omogućiti lakšu reintegraciju u civilni život onim licima koja su otpuštena u procesu reforme odbrane u 2006., 2007., kao i licima otpuštenim 2004. godine.

Međunarodna organizacija za migracije (IOM) ima iskustvo širom svijeta (uključujući implementaciju projekta "Tranzicijske pomoći demobilisanim vojnicima" (TADS) u periodu između 2002. i 2006.) u pružanju asistencije vojnom osoblju koje je otpušteno u procesu reforme odbrane kroz zaposlenja, uspostavljanje i razvoj malih i srednjih preduzeća, pokretanje poljoprivredne aktivnosti, te pružanje stručne i poslovne obuke. Ova iskustva su doprinijela da IOM postane agencija za implementaciju projekta NATO/PfP Trust Fund za Bosnu i Hercegovinu.

Sadržaj:

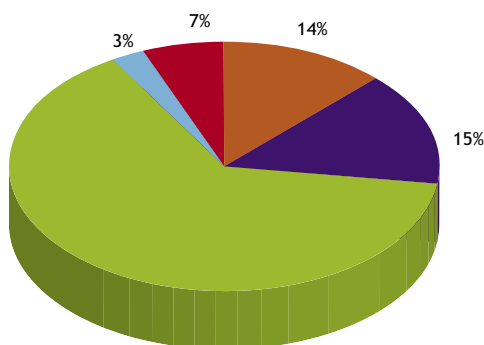
- 1 Pregled/statistički pokazatelji
- 2 Priče s terena
- 3 U fokusu: obuka
- 4 Poruka iz Ministarstva odbrane/obrane

Korisnici i projekti NATO Trust Fund programa

Do 30 juna 2009. godine, Međunarodna organizacija za migracije (IOM) je registrovala ukupno 2894 osobe koje su proglašene prekobrojnim kadrom u Ministarstvu odbrane. Od ukupnog broja registrovanih korisnika njih 2594 je prekobrojno osoblje iz 2004. godine, a 300 iz 2007. godine. Tabela 1 prikazuje koju vrstu asistencije su zatražile osobe koje su proglašene prekobrojnim kadrom, nakon savjetovanja sa osobljem NATO Trust Fund programa. Podaci se odnose na odobrene projekte.

Od ukupnog broja od 2786 korisnika kojima su odobreni projekti, do kraja ovog perioda izvještavanja konkretna asistencija je pružena za 2701 osoba koje su proglašene prekobrojnim kadrom. Šezdeset jedan (61) procenat odobrenih projekata su iz oblasti poljoprivrede, preko jedne četvrtine su projekti nepoljoprivrednih djelatnosti (ravnomjerno raspoređeni na otpočinjanje djelatnosti i proširenje postojeće djelatnosti), 7% su projekti iz oblasti zapošljavanja i 3% iz oblasti edukacije.

- Zapošljavanje
- Edukacija
- Poljoprivreda
- Proširenje biznisa
- Otpočinjanje biznisa

Skica 1

DIREKTNA ASISTENCIJA

IOM je kontaktirao 2883 osoba koje su proglašene prekobrojnim kadrom od strane Ministarstva odbrane/obrane i zatražio je od njih da predaju odgovarajuću dokumentaciju vezanu za njihova reintegracijska očekivanja. Od početka projekta, NATO Trust Fund osoblje je pripremio 2804 prijedloga projekata, od kojih je odobreno 2786 projekata za pružanje konkretne asistencije. Do sada je pružena asistencija za 2701 korisnika.

Podnešene prijave	2,894
Podnešeni prijedlozi projekata	2,804
Odobreni prijedlozi projekata	2,786

NATO/PfP Trust Fund Program - priče sa terena

Područje odgovornosti kancelarije u Banja Luci

Poljoprivreda

Draško živi sa suprugom i dvoje djece u Prijedoru. Zajedno sa svojom porodicom Draško se bavi poljoprivrednom proizvodnjom na nekih 5 hektara zemljišta - proizvodi žito i uzgaja stoku. Iako Draško posjeduje vlastiti traktor, njegova proizvodnja i dobit su bili ograničeni činjenicom da nije posjedovao priključke za žetvu. Doprinos NTF-a je udružen sa vlastitim novcem korisnika u svrhu nabavke priključaka za gnojivo i za komljenje kukuruza. Otkako je primio ovu asistenciju, proizvodnja je porasla za 20%, a troškovi proizvodnje su se u isto vrijeme smanjili za 15%. Pored ovoga, Draško doprinosi domaćinstvu sa nekih 450 KM po sezoni pružanjem usluga dubrenja zemljišta za svoje susjede.

Područje odgovornosti kancelarije u Sarajevu

Proširenje poslovne djelatnosti

Jusuf je završio srednju školu za metalske radnike i posvetio je svoj radni vijek ovom pozivu, uključujući vrijeme provedeno radeći za Ministarstvo odbrane/obrane. On živi sa suprugom i troje djece u Doboju. Nakon otpusta iz službe u 2004. godini Jusuf je uložio dio svoje otpremnine za počinjanje malog biznisa nudeći usluge zavarivanja metalnih ograda, vrata, rukohvata i balkonskih ograda. Jedan od njegovih najtraženijih proizvoda su obojene dekorativne ograde. Jusufova reputacija i broj mušterija su brzo rastle, ali je on bio ograničen nedostatkom pojedinih dijelova opreme za rad. NTF mu je obezbjedio kompresor, opremu za farbanje, bušilice i ostali alat za zavarivanje. Nakon dobijanja ove opreme Jusufov prihod se udvostručio i on je odmah investirao stečeni profit za izgradnju radionice u svom dvorištu. On sada može da radi tokom cijele godine bez obzira na vremenske uslove i u stanju je da osigura stabilan prihod svom domaćinstvu..

Područje odgovornosti kancelarije u Mostaru

Poljoprivreda

Milenko je bio vojnik kada je proglašen prekobrojnim kadrom u 2004. godini. On živi sa suprugom, dvoje djece, roditeljima i svastikom u selu pokraj Fojnice. Nakon otpusta iz službe on je uložio najveći dio svoje otpremnine u kupovinu novih košnica, matice i savremene opreme kako bi proširio svoju proizvodnju meda. Uz asistenciju NTF-a i svojim novčanim prilogom Milenko je kupio dodatne 42 košnice i povećao proizvodnju u velikoj mjeri. Iako su posljednje dvije sezone bile izrazito teške za pčelare Milenko je uspio da održi visok nivo proizvodnje meda čestim premještanjem košnica na odgovarajuća staništa, čime je spriječio bolesti među pčelama. Zahvaljujući ovome Milenko je bio u poziciji da iskoristi prednosti visokih tržišnih cijena meda u 2008. i 2009. godini. Trenutno, u toku ove sezone, Milenkova proizvodnja meda je već sada veća za 25% u odnosu na prošlu godinu i on očekuje 50% porast do kraja 2009. godine. Proizvodnja meda je sada njegov glavni izvor prihoda. On planira daljnje proširenje proizvodnje u toku slijedeće godine sa dodatnim košnicama.

Novosti iz Odsjeka za podršku tranzicije personala Ministarstva odbrane/obrane (MO): Aktivnosti izgradnje kapaciteta

Predstavnici MO i OS BiH su učestvovali u Radionici o izlaznoj strategiji NTF-a, koju je organizovao IOM u Trebinju u periodu od 23. do 25. maja 2009. godine, s ciljem razvijanja i jačanja tranzicijskog i reintegracijskog sistema MO. Glavni cilj ove radionice je bio da se izvrši primopredaja metodoloških postupaka i znanja koji su razvijeni unutar NTF-ovog programa namjenjenog uposlenicima MO i OS koji su zaduženi za aktivnosti reintegracije i tranzicije. Tokom održavanja ovog događaja razmatrane su slijedeće teme: analiza baza podataka, informativne kampanje, priprema individualnih reintegracijskih projekata, obrazovanje odraslih, monitoring, evaluacija i međuinstitucionalna koordinacija

Radionici suprisustvovala dvadeset četiri predstavnika MO i OS, uključujući pomoćnika ministra odbrane za upravljanje personalom, pomoćnika ministra odbrane za finansije, članove Odsjeka za podršku personalu, uposlenike koji su određeni za rad u regionalnim tranzicijskim centrima i uposlenike različitih organizacionih jedinica MO i OS koji se bave pitanjima vezanim za reintegraciju i tranziciju. Predstavnici MO i OS su aktivno učestvovali u radionici kroz praktične vježbe simulacije savjetovanja osoba koje su proglašene prekobrojnim kadrom, pripremu individualnih reintegracijskih projekata i praćenje projekata koji su u toku, te su također aktivno sudjelovali u diskusijama o implementaciji projekata i o problemima koje je IOM imao radeći na terenu. Radionica je uspjela postići svoj cilj da osigura praktične informacije uposlenicima MO i OS koje će biti korištene u njihovom budućem radu sa

otpuštenim personalom.

Pored ove NTF radionice, uposlenici MO i OS su učestvovali u Radionici obuke trenera (prvi modul) održane u Sarajevu u periodu od 29. juna do 3. jula 2009. godine. Ovu radionicu je organizovalo Ministarstvo odbrane Norveške, čiji je predstavnik na ovoj radionici bio g-din Jakob Heradstveit. G-din Mike Clayton, glavni trener koji dolazi iz Ujedinjenog kraljevstva, je održao niz prezentacija pod naslovom "Tranzicija iz vojne službe u civilni život" koje su pokrivale teme kao što su pisanje CV-a i pisama izražavanja interesa, strategije za sopstvenu promociju, stvaranje mreže poznanstava i efektivne vještine traženja zaposlenja. Ova radionica je također bila veoma korisna i ponudila je učesnicima da upoznaju tehnike kojima se mogu prenjeti znanja stečena tokom ove radionice na otpušteni personal.

Objе radionice su ponudile učesnicima iz MO i OS priliku da bolje razumiju postupke i aktivnosti koje će dijelom formirati proces tranzicije i reintegracije.

Radionica NTF-ove izlazne strategije u Trebinju

U fokusu . . . Nove mogućnosti obuke

Imajući u vidu pozitivne reakcije korisnika koji su učestvovali u aktivnostima obuke koju je sponzorirao, NTF će nastaviti s pružanjem višestrukih mogućnosti obuke iz oblasti biznisa i poljoprivrede širom Bosne i Hercegovine. NTF će raditi sa EU-TAC-om, LIR-om, REDAH-om, Poljoprivrednim

fakultetom Univerziteta u Banja Luci i vjerovatno drugim pružateljima usluga kako bi se ponudile obuke u oblasti osnovnih vještina preduzetništva, izrade poslovnih planova, poslovnih udruživanja i poljoprivredne proizvodnje.

Obuka o poljoprivrednoj proizvodnji

Obuka o biznisu

U fokusu . . . Doprinos korisnika

U svakoj od priča o uspjehu predstavljenih u ovom biltenu korisnici su investirali svoja finansijska sredstva u poslovnu aktivnost koja je pomognuta od strane NTF-a. U nekim slučajevima korisnici su uložili svoje otpremnine za počinjanje biznisa nakon otpuštanja iz vojne službe, negdje su korisnici dali novčani prilog kako bi se kompletirala kupovina opreme i sredstava u okviru NTF programa, dok su u drugim slučajevima korisnici reinvestirali profit ostvaren nakon dobijanja NTF asistencije kako bi dodatno pospješili svoje biznise.

Doprinos od strane osoba koje su proglašene prekobrojnima nije moguće osigurati

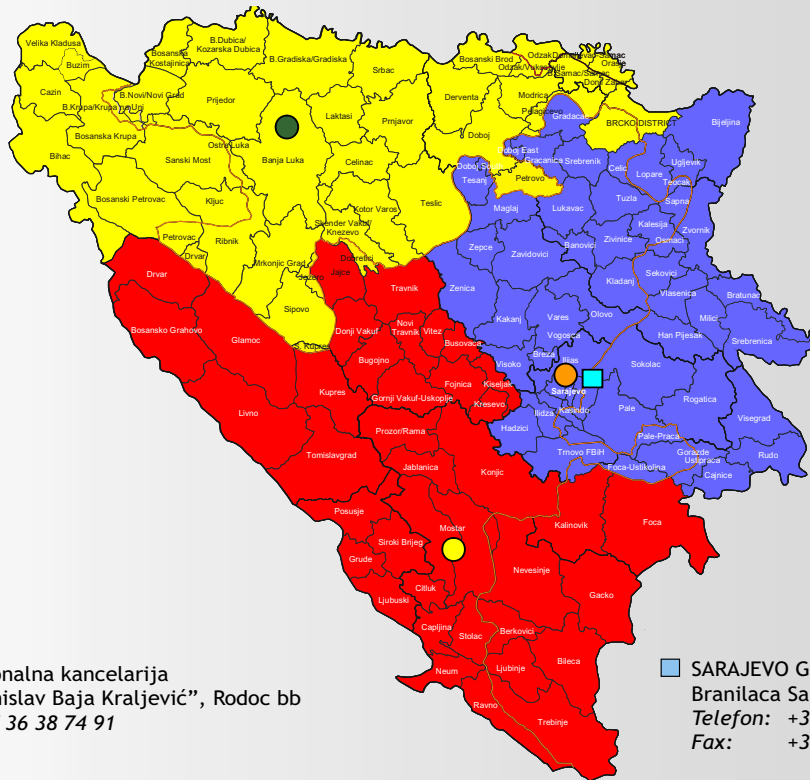
u svim slučajevima, ali tamo gdje je takvo investiranje moguće ono može biti veoma korisno kako bi se osigurala profitabilnost i dugoročni uspjeh projekta. Do sada je 33% svih korisnika dalo novčani prilog kao dodatak za kupovinu sredstava od strane NTF-a. Prosječan iznos ovih priloga je 660 KM. Tokom monitoringa NTF je prikupio informacije od osoba koje su proglašene prekobrojnima o dodatnim investicijama u njihove projekte. Otprilike 13% ispitanih je prijavilo da su uložili dodatne investicije u prosječnom iznosu od 1,800 KM.

Zemlje donatori

BANJA LUKA Regionalna kancelarija
Kasarna "Kozara", Carice Marije bb
Telefon: +387 51 37 19 84

RAJLOVAC Regionalna kancelarija
Kasarna "Rajlovac", Safeta Zajke bb
Telefon: +387 33 76 68 65 (ext. 3008)

MOSTAR Regionalna kancelarija
Kasarna "Stanislav Baja Kraljević", Rodoc bb
Telefon: +387 36 38 74 91

SARAJEVO Glavna kancelarija
Branilaca Sarajeva br. 5
Telefon: +387 33 56 72 00
Fax: +387 33 56 72 29

Vodeće zemlje donatori

Za više informacija o NATO/PfP Trust Fund programu posjetite gore navedene regionalne kancelarije.

Radno vrijeme: ponedjeljak - petak, 8:30-16:00

IOM Mission in Bosnia and Herzegovina, Office in Sarajevo

Branilaca Sarajeva br. 5, 71000 Sarajevo

Phone: +387 33 56 72 00

Fax: +387 33 56 72 29

E-mail: missionsarajevo@iom.int

Web: www.iom.ba